

Fővárosi Ítéltábla

13.Gf.40.028/2008/3.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Homoki Ügyvédi Iroda (1055 Budapest, Falk Miksa utca 3. III/2. szám, ügyintéző: dr. Homoki Péter ügyvéd) által képviselt felperesnek a Dr. Batiz József Ügyvédi Iroda (1037 Budapest, Jablonka lejtő 9/b. szám, ügyintéző: dr. Batiz József ügyvéd) által képviselt alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2007. november 9-én kelt 15.P.26.753/2005/22. számú ítélete ellen a felperes részéről 23. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás:

A Fővárosi Bíróság a 15.P.26.753/2005/22. számú ítéletében a felperes keresetét elutasította és a felperest perköltség viselésére kötelezte. Az elsőfokú bíróság által helyesen megállapított tényállás szerint a felperes 2003. június 6-án szerződést kötött az alperessel elektronikus befektetési szolgáltatás igénybevételére. A felperes 2004. december 3-án az elektronikus befektetési rendszeren keresztül a B. N. R. terhére cseremegbízást kezdeményezett a B. P. A. javára. A rendszer a megbízást elfogadta, de azt nem teljesítette, mivel a megbízás időpontjában már hatályban volt a kondíciós listában meghatározott foglalási szabály, és az ennek megfelelő fedezettel a felperes nem rendelkezett.

A felperes a végleges kereseti kérelmében 950.913 forint tőke és ennek kamatai, valamint a perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alperest szerződésszegésen alapuló kártérítés jogcímén a Ptk. 339. §-ára alapítottn. A felperesnek az volt az álláspontja, hogy a kondíciós lista fedezeti arányra vonatkozó rendelkezést nem tartalmazhatott volna, mivel a 2003. január 6-i keltezésű, befektetési szolgáltatásokra és kiegészítő befektetési szolgáltatásokra vonatkozó üzletszabályzat és általános szerződési feltételei (BÜSZ) 3.2. pontja szerint a kondíciós lista csak díjtételeket tartalmazhat. Ha az alperes a kondíciós listában nem a szolgáltatás díjazásával kapcsolatos rendelkezéseket helyez el, akkor a kondíciós lista az üzletszabályzatba, a tájékoztatókba és a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény (Tpt.) rendelkezéseibe ütközik. Miután a megbízás elfogadásának megtagadása a kondíciós lista fedezetre vonatkozó szabályán alapult, és e kondíciós lista a felperes álláspontja szerint a felek szerződését jogszerűen nem módosíthatta, ezért az alperes részéről a megbízás visszautasítása nem volt szerződésszerű és az alperes megsértette a Ptk. 277. § (4) bekezdésében előírtakat is. A felperest kár érte abból is, hogy az alperes mint forgalmazó eltért a kezelési szabályzat rendelkezésétől abban a kérdésben, hogy a befektetési jegyet mely értéknappal és milyen nettó eszközértéken teljesíti egy ugyanazon napon adott megbízás esetében. Az alperes ugyanis az online elektronikus rendszeren keresztül adott, a B. P. A. befektetési jegy vételére vonatkozó megbízásokat egy értéknappal későbbi árfolyamon, a következő napi (T+1) árfolyamon teljesítette.

Az alperes a kereset elutasítását és a felperes perköltség viselésére kötelezését kérte. Az alperes álláspontja szerint a BÜSZ 10.6. pontja tartalmazza, hogy az ügyfél az üzletkötéshez szükséges pénzt vagy értékpapírt az alperes által előírtak szerint köteles rendelkezésre bocsátani. A befektetési szolgáltatásokra érvényes kondíciós lista tartalmazta a felperes által sérelmezett foglalási szabályt. A felperes ismerte ezt a rendelkezést, mert az online befektetési rendszer minden esetben megjelenítette az ügyfelek számára azt a tájékoztató ablakot, ahol a kondíciós lista e rendelkezése szerepelt, és ebből az ablakból csak egy „tovább” gomb megnyomásával lehetett továbblépni. A tájékoztató ablakban a B. P. A. befektetési jegy vételére adott cseremegbízások elszámolási rendje is feltüntetésre került. Erre a pénzpiaci alapra cseretranzakció csak online rendszerben adható. Az alperes tehát szükségképpen ismerte a kondíciós lista tartalmát, amely része volt a felek közötti szerződéses jogviszonynak. Az alperes a felperes keresetének összecszerűségét nem tette vitássá.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása rögzíti, hogy a felek között létrejött elektronikus befektetési szolgáltatási szerződés 1.2. pontja szerint a szolgáltatás használatának módját és részletes szabályait a szerződés használati útmutató című melléklete tartalmazza. A 8.1. pont szerint a felek között létrejött szerződésben nem szabályozott kérdésekben az alperes üzletszabályzatában, valamint a jogszabályokban foglaltak az irányadók. A használati útmutató tartalmazta, hogy befektetési jegyek cseréje esetén két befektetési alap közötti tranzakciókra adott megbízásokat a rendszer egy eladási és egy vételi megbízásra bontja és ennek megfelelően kezeli. Egy napon, egy adott befektetési alapra, vagy csak vételi, vagy csak eladási tranzakció adható meg. A B. P. B. A. értékpapírijaira csak cseremegbízásokat lehetett adni, a megbízások értékébe pedig bele kell számítani a tranzakciós díjat. A használati útmutató azt is tartalmazta, hogy a megbízás rögzítése nem jelenti a tranzakció sikeres végrehajtását, mert a fedezetlen megbízások nem teljesülnek és utalt arra is, hogy az internetes szolgáltatásról részletesebb információk a www.budapestbank.hu <<http://www.budapestbank.hu>>

oldalon található. Emellett a konkrét megbízás fogadása során az alperes úgynevezett „felugró ablakban” tájékoztatta a felperest a befektetési jegyek elszámolásának általa alkalmazott rendjéről. A tájékoztatás azt is tartalmazta, hogy az ügyfél csak akkor kattintson a „tovább” gombra, ha a tájékoztatóban foglaltak ismeretében is meg szeretné kötni az ügyletet. A BÜSZ 3.2. pontja az elsőfokú ítélet indokolása szerint tartalmazta, hogy a bank és az ügyfél jogügyletének tartalmát az ügylet típusának megfelelő szerződés, az üzletszabályzatban foglalt szabályok és a díjtételeket tartalmazó mindenkori kondíciós lista határozzák meg, amelyeket a bank a Felügyelet számára megküld. Az ezekben nem szabályozott kérdésekben a piaci szokványok, a tőkepiaci törvény, a Ptk. és a vonatkozó egyéb hatályos jogszabályok az irányadóak. A 3.5. pont szerint az üzletszabályzat módosítása vagy a kondíciós lista változása nem visszamenőleges hatályú, ha az ügyfél a módosítással nem ért egyet, jogosult a szerződését azonnali hatállyal felmondani. Abban az esetben azonban, ha e határidő alatt a felmondási joggal nem él, a módosítás a vele kötött szerződésre is irányadó. Az alperes 2004. szeptember 1-től érvényben volt üzletszabályzata 1.3.1. pontban rögzítette, hogy a bank az üzletszabályzatot bármikor egyoldalúan módosíthatja és a módosított szabályok irányadóak a már megkötött szerződések és folyamatban lévő ügyek vonatkozásában is.

Az elsőfokú bíróság hivatkozott a Ptk. 200. § (1) bekezdésére, amely szerint a szerződés tartalmát a felek szabadon állapíthatják meg. A szerződésekre vonatkozó rendelkezésektől egyező akarattal eltérhetnek, ha jogszabály az eltérést nem tiltja. A peres felek megállapodásának részét képezte az üzletszabályzat, amely 3.2. pontjában utalt arra, hogy a jogügylet tartalmának meghatározása során a kondíciós lista is irányadó. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a kondíciós lista kötelező, illetve lehetséges tartalmi elemeit jogszabály nem határozza meg, így az alperes részéről nem volt tilos a kondíciós listában fedezeti követelményt előírni vagy az elszámolás módjáról rendelkezni. Az elsőfokú bíróság elfogadta az alperes azon védekezését, hogy a kondíciós listában való rendelkezést a piaci viszonyok gyakori és gyors változásai is indokolják. A kondíciós lista tartalma - a felperesi állítással szemben - nem ellentétes a kezelési szabályzattal, mert az a befektetési jegyek

cseréjére nem tartalmaz speciális rendelkezéseket, ugyanakkor a használati útmutató ebben a körben részletes szabályokat állapít meg. A felperes a fentiek szerint tisztában volt azzal, hogy milyen feltételekkel adhat megbízást és az ügyleteit e feltételek elfogadásával kötötte meg. A kifejtettekre tekintettel az alperes az elsőfokú bíróság álláspontja szerint nem követett el szerződésszegést, amikor a felperesi megbízást nem teljesítette, és nem szerződésellenes az online rendszeren keresztül adott cseremegbízások teljesítési és elszámolási rendje sem.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben az ítélet megváltoztatását és az alperes marasztalását kérte mind a kereseti kérelemben foglaltak szerint, mind pedig a fellebbezési eljárásban felmerült perköltségben. A felperes a fellebbezésében részletesen megismételte az elsőfokú eljárásban elfoglalt jogi álláspontját. Hangsúlyozta, hogy a befektetési szerződés aláírásakor a befektető az üzletszabályzatban foglaltakat fogadja el. Abban az esetben, ha a szolgáltató kiegészítő szerződési rendelkezéseket az üzletszabályzattól eltérő „külön ÁSZF”-ekbe rakhat, akkor ez az üzletszabályzat, illetve a szerződés egyoldalú módosítását jelenti. Ezzel értelmét vesztené az üzletszabályzat kötelező tartalmi elemeiről szóló 205/1996. (XII.23.) Korm. rendelet szabályozása, valamint a Tpt. 117. § (1) bekezdésében foglalt azon szabály is, hogy a befektetési szolgáltató, illetőleg az árutőzsdei szolgáltató megbízást kizárólag az üzletszabályzatában rögzített módon vehet fel. A fedezeti arány előírása olyan érdemi rendelkezés, amelyet az alperesnek az üzletszabályzatban kellett volna elhelyeznie. Az üzletszabályzat az, amit a Felügyelet jóváhagy. Ha az érdemi rendelkezéseket más különböző tájékoztatókban is elhelyezhetné az alperes, illetve a szolgáltató, akkor a Felügyelet, a hatóság ellenőrzése nélkül állapíthatna meg egyoldalúan a szerződésre vonatkozó érdemi rendelkezéseket. Ez utóbbiakat ugyanis nem jóváhagyásra, hanem csak tájékoztatásul kell bemutatnia.

A Ptk. értelmében az általános szerződési feltételeket is „közös megegyezéssel” fogadják el a felek, ilyennek minősül az üzletszabályzat is. A felperesnek sem a befektetési szerződés megkötésekor, sem később nem volt módja a jogviszony

bármely érdemi feltételét meghatározni, a szerződés, illetve a használati útmutató feltételei szerződésminták voltak, amelyeket a szolgáltató minden befektető körében alkalmazott. Az alkalmazott szerződési feltételek a kifejtettekre tekintettel jogszabályba ütköznek, így a Ptk. 215. § (1) bekezdése alapján nem képezik a felek jogviszonyának részét. A felperes a fellebbezésében nem vitatta, hogy a használati útmutató a felek jogviszonyára vonatkozóan tájékoztatást vagy a részletkérdésekben eligazítást tartalmazhat, azonban álláspontja szerint a felek jogviszonyát nem alakíthatja, abban nem lehet az üzletszabályzatban vagy a kezelési szabályzatban írtaktól eltérő rendelkezéseket megállapítani. Ugyanezen okból nem tartalmazhat ilyen rendelkezést a kondíciós lista sem. A kezelési szabályzat szerint a befektetési jegy teljes vételárának rendelkezésre kell állnia az ügyfél adott forgalmazónál vezetett pénzeszámláján, ez az értelmezés azt jelenti, hogy a fedezeti arány 100 %-os. Az a kitétel, hogy az ügyfél az ügyletkötéshez szükséges pénzt vagy értékpapírt az alperes által előírtak szerint köteles rendelkezésre bocsátani, nem értelmezhető úgy, hogy az alperes a szerződésekben egyébként előírt értékpapír mennyiséget meghaladó mennyiségű értékpapírt követelhesen a felperestől a nem készpénz jellegű műveletek esetén. Bár a használati útmutató valóban rögzítette, hogy a cseremegbízásokat két ügyletnek kell tekinteni, ugyanakkor a felek közötti szerződésben szerepel, hogy a fél csak aznapra érvényes megbízásokat adhat le. Az alperes 2004. májusáig a felperes által ismert üzletszabályzattal összhangban álló módon végezte a számításokat és fogadta el a cseremegbízásokat, ezt kizárólag a B. P. A. befektetési jegyeire vonatkozó cseremegbízások körében változtatta meg, mégpedig egyoldalúan, anélkül, hogy az üzletszabályzatot vagy a kezelési szabályzatot módosították volna. A felperes álláspontja szerint a konkrét ügyletkötés előtt a felugró ablak útján való tájékoztatás a kifejtettek alapján nem releváns, az a felek közötti jogviszonyt jogszerűen nem módosíthatta. A felperes álláspontja szerint a kondíciós lista tartalmát az alperes az üzletszabályzat rovására bővítette. A Tpt. 235. § (1) bekezdése, illetve az említett kormányrendelet 15. § (3) bekezdése meghatározza, hogy mi lehet a kondíciós lista tartalma, ettől a szolgáltató alperes egyoldalúan a kiadott hirdetményeiben sem térhet el. Az elsőfokú bíróság

érvelésével szemben a felperesnek az volt az álláspontja, hogy a fedezeti arányra vagy az árfolyamokra vonatkozó rendelkezéseket a szolgáltatónak nem indokolt gyorsan és gyakran, egyoldalúan változtatnia.

Az alperes a fellebbezésre ellenkérelmet nem nyújtott be.

A fellebbezés megalapozatlan.

Az elsőfokú bíróság az irányadó tényállást helyesen állapította meg és az abból levont következtetései is jogszerűek. A felperes elektronikus befektetési szolgáltatás igénybevételére kötött az alperessel szerződést és ennek alapján tudomása volt arról, hogy a jogviszonyukra az alperes általános üzletszabályzata emellett a BÜSZ, az elektronikus szolgáltatási szerződés, a kondíciós lista és a B. A. Rt. B. B. mint vezető forgalmazó által forgalmazott befektetési alapokra kiadott tájékoztató az irányadó.

A befektetési szolgáltatási tevékenységet folytató gazdálkodó szervezet üzletszabályzatának kötelező tartalmi elemeiről szóló 205/1996. (XII. 23.) Korm. rendelet 15. § (1) bekezdése szerint az üzletszabályzat mellékletét képezik a befektetési szolgáltató által alkalmazott szerződésminták és az ügynöki lista. A (2) bekezdés értelmében az üzletszabályzathoz csatolni kell a befektetési szolgáltató által alkalmazott díjtételeket és az üzleti órák megjelölését. A (3) bekezdés alapján a szerződésmintákat az üzletszabályzattal együtt jóváhagyás végett, a díjjegyzéket, az üzleti órák rendjét tájékoztatás végett a Felügyelethez be kell nyújtani. A peres iratokban nem merült fel arra adat, hogy az alperes a kormányrendeletben foglaltakat megszegte volna.

A felek között létrejött szerződés 1.2. pontja szerint a szolgáltatás használatának módját és részletes szabályait a szerződés használati útmutató című melléklete tartalmazza. A felperes által kifogásolt kondíciós lista 2004. május 17.-től volt érvényben. A felek jogviszonyára is irányadó BÜSZ 3.5. pontja szerint az

üzletszabályzat vagy a kondíciós lista módosítása esetén az az ügyfél, aki a módosítással nem ért egyet, jogosult a szerződését azonnali hatállyal felmondani. Az üzletszabályzat 3.2. pontja értelmében a felek jogviszonyára a különböző, a szerződésre irányadó iratokban nem szabályozott kérdésekben a piaci szokványok is irányadók.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint megalapozott az elsőfokú bíróság ítélete abban a kérdésben, hogy a felek jogviszonyára irányadók voltak az elsőfokú ítéletben felsorolt iratok, így tehát a használati útmutató és a kondíciós lista is. A pénzügyi műveletekre vonatkozó ügyleteknél köztudomásúan jellemző, hogy a szolgáltató a feltételeket az irányadó jogszabályok keretei között egyoldalúan módosíthatja, ilyen esetben az ügyfelet az azonnali hatályú felmondás joga illeti meg. Ha ezzel a jogával nem él, a módosítás a vele kötött szerződésre is irányadó. A szerződési feltételek egyoldalú módosításának lehetőségére tekintettel a Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint ezekben a jogviszonyokban keletkező jogviták elbírálása során elsősorban annak van jogi jelentősége, hogy az ügyfélnek módja volt-e a szabályok megváltozásáról megfelelően tájékozódnia és ennek tükrében szabadon dönthetett-e arról, hogy a szolgáltatást igénybe veszi-e, vagy a szerződését inkább azonnali hatállyal felmondja. A felperes sem vitatta, hogy a kondíciós listában foglalt fedezetarányra vonatkozó rendelkezést, illetve a használati útmutatóban az általa indítani kívánt cseretranzakcióra vonatkozó eltérő szabályozást az alperes közzétette, azt a hirdetményeiben is szerepeltette, sőt a felperes a konkrét ügyletet mindaddig nem köthette meg, amíg az úgynevezett „felugró ablakban” foglaltak tájékoztatást magára nézve el nem fogadta és ezt a „tovább” gombra kattintással kifejezésre nem juttatta. Az alperes a kifejtettek alapján önmagában azzal, hogy a fedezetarányra vonatkozó kikötését a kondíciós listában helyezte el, szerződésszegést a másodfokú bíróság álláspontja szerint sem követett el. A fedezetarány egyébként a felperesi állítással szemben nem volt 100%-ban előírva, hiszen a felek megállapodása tartalmazta, hogy a fedezetnek a tranzakció díjára is ki kell terjednie.

A Fővárosi Ítélőtábla álláspontja szerint a felperes az ügyletkötés előtt ugyanazt a tájékoztatást kapta meg, mintha az alperes az üzletszabályzatában helyezte volna el a felperes által kifogásolt kikötéseket. A felperesnek az üzletszabályzatban foglalt tájékoztatás esetén is arról kellett volna döntenie, hogy a számára új feltételekkel kéri-e a tranzakció lefolytatását vagy sem. Mind az üzletszabályzat rendelkezése, mind pedig a „felugró ablakban” megjelent tájékoztatás alapján a feltételek egyoldalú módosítása miatt a felperesnek az azonnali hatályú felmondás lehetősége állt volna rendelkezésére. A „felugró ablakban” történő tájékoztatás valójában sokkal hatásosabb volt, mert az üzletszabályzat változásait az ügyfelek jellemzően nem „olvasgatják”, ugyanakkor a konkrét ügyletkötést szükségképpen meg kellett előznie a „tovább” gombra kattintásnak, vagyis annak, hogy a felperes a szerződéskötési feltételek változásáról tudomást szerezzen, és azt az ügyletkötés előtt kifejezetten elfogadja. A Fővárosi Ítélőtábla álláspontja szerint tehát az alperes szerződésszegést nem követett el, és az együttműködési kötelezettségének is eleget tett.

A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét annak helyes indokaira is figyelemmel a Pp. 254. § (3) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése sikertelen volt, így a felperes részére perköltség megítélésének nem volt helye, az alperes pedig a fellebbezési eljárásban érdemi ellenkérelmet nem nyújtott be, így a tárgyaláson kívüli fellebbezési eljárással kapcsolatban perköltsége nem merült fel. A Fővárosi Ítélőtábla ezért a felperesnek az alperes perköltsége megfizetésére való kötelezését mellőzte.

A Fővárosi Ítélőtábla a fellebbezést a Pp. 256/A. § (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2008. július 2.

. Koday Zsuzsanna sk.
a tanács elnöke

Tamáné dr. Nagy Erzsébet sk.
előadó bíró

Dr. Molnár József sk.
bíró

A kiadmány hiteléül:
bírószági ügyintéző